

Rade Krstič

LABIRINT

Nekaj se dogaja. Nekje. V tebi. Črke. Besede. Stavki. Podredja. Priredja. Zaimki. Prislovna določila. Glagoli. Samostalniki. Osebkni. Predmeti. Pomožna določila. Pridevniki. Verzi. Rime. Slovnica. Slovenska slovnica. Slovenski pravopis.

Potrpežljivo čakaš. Kaj se bo zgodilo. Kaj se ima zgoditi.

Začuden si. Začudiš se.

Stvari se obračajo. Vrtijo. Sučejo.

Ljudje. Nikjer jih ne vidim.

Ali ta svet res je? Ali res obstaja? Ne verjamem več. Nihče več, ampak dokončno: nihče več me ne more prepričati! Odločil sem se napisati zgodbo, dobro zgodbo. Zato – ne verjamem več.

Kako se ti približa smrt?

Kako privzdigne svojo koso??

Kako te oblije mrtvaška sapa???

Moram naprej. Moram čez ta nič. Borim se z ničem za eno samo besedo. Borim se z besedo za eno samo misel. Borim se z mislijo za en sam nič. Labirint, iz katerega ni izhoda. Nekje znotraj sem. Tudi če bi zagledal izhod, ne bi šel ven. Stal bi kot pribit na enem in istem mestu in gledal, zrl, pobit, nemočen, izpostavljen...

Čakal bi. Pred izhodom iz labirinta.

Čakal bi. Kaj se bo zgodilo. Kaj se ima zgoditi. Dasiravno je ta izhod čakal name; dasiravno je ta izhod zame.

Najbrž bi bilo zanimivo izvedeti, zakaj ima ta mitološki labirint samo en izhod; zakaj tisti, ki čaka, najde svoj izhod, in zakaj tisti, ki hodi in išče, nikoli ne najde izhoda? To vprašanje je postavljeno tistim, ki so se na neki čuden način znašli v prav takšnem labirintu.

Razumete namig?

Vam je jasno, zakaj so stene in hodniki?

Potrebuješ mir in tišino. V tem je čar in hkřrati erotični naboj. Kakšen čar, kakšen erotični naboj? Oh, to vraževerno pero! Nič mu ne moreš zaupati. Vse bo izbrizgalo na dan. Vse povedalo. Vso resnico objavilo. Tudi tisto o labirintu. Kje je ta ljubezen? Med tabo in žensko. Med tabo in tvojo boljšo polovico. Prav žene me v to, da se neprenehoma sprašujem, kaj pomeni ta tako imenovana »boljša polovica«. Sem res razdeljen na dva dela? Sem res iz dveh kosov? In kdo naj bi bil ta »nekdo drug«? Če je kje kakšna ženska in če je povrh tega še zaljubljena vame, zakaj me ne poišče, zakaj me ne ustavi na cesti, zakaj me ne nagovori? In zakaj mi ne odkrije svojih novih čustev? No, drage bralke, katera je tista? Če me daje stiska, zakaj mi nobena ne priskoči na pomoč, zakaj nobena noče? Najbrž mi primanjkuje

plemiški naslov ali kaj? Najbrž moram biti princ, kaj? Ali pa kaj drugega? Kdo? Kaj? Kdo ali kaj?

Kaj me gledate tako začudeno, drage bralke?

Jaz vas ljubim, ko tole zapisujem, in ne ve mene.

V vsako besedo vlivam svoja najplemenitejša čustva in se vas naskrivaj dotikam, ko berete. Še s poljubi vas povzdigujem in nič ne pričakujem od vas. Ker mi ne morete pač nič dati. Jaz pa v zameno za pisan ništrc dajem vse. Vsega sebe. Vse od sebe. Dajem se vam iz dna duše. Iz neslutelih katakomb srca pošiljam svoj ljubezenski klic in sem pri tem z vsem svojim bitjem in žitjem. To ni ljubezenska pustolovščina, to je ena sama samcata ljubezen. Do skrajnosti čista in plemenita. Imam se za plemenitega, saj vem, kaj pomeni dobra duša zveste bralke. Ko postavim piko, to še ni konec, to je šele začetek trajanja iskrene ljubezni med mano in vami, drage zveste bralke. Če je vmes kaj mojega trpljenja, je samo zato, da vas usmeri in vam olajša dušo pred nedoumljivim, ki se pretaka skozi moje vrstice. Berite in glas moje besede in videle boste, kakšno moč imajo.

Lahko si dovolim krajši oddih. Iz ljubezni do vas, cenjene bralke. Ker vam lahko pogledam v dušo. Vem, kako težko zapisujem te vrstice, vendar jih pišem, da občutite vsaj malo tistega, kar prihaja iz mene. Kam naj vas povabim, da se del moje plemenite duše zlije z vašimi najbolj skritimi mislimi? Kako naj vas zasnobim? Si želite življenja z menoj? Potem me berite kot odprto knjigo. Skrbel bom, da vaša pozornost ne popusti, da mi ne uide iz labirinta. In ta labirint je namenjen samo vam, drage bralke. Porečete morda, kdo je ta, ki nas nagovarja v množini, zakaj ne preide na »ti«? Zakaj nam ne izda tiste, v katero je zaljubljen? Ko pa vas je toliko, kako le morem izkazovati ljubezen samo eni izmed vas? Ljubim vas vse, naj se še tako osladno sliši in cukrasto zveni. Same presodite, če vam tak slog ugaja. Vse vas upoštevam. Z vsemi bi rad. To pa ne gre, bo hitro kakšna od vas zasikala, moja obramba pa bo vseeno ljubezen do vseh vas.

Ali vas morda motim pri delu, drage in zveste bralke? Sem morda nesramen do vas? Vas izrabljam? Kradem prosti čas, ki bi ga rajši preživele s kom drugim? Če je tako, obrnite knjigo in začnite brati od konca. Vedno vas bo zanimala neka druga zgodba. Tu se ne da pomagati. Človek je čudno bitje. Stari miti in legende pripovedujejo o tem kar se da natančno in pomenljivo. Zašel sem v ta mračni labirint in stojim tik pred izhodom, vendar se ne premaknem z mesta. Premaknil se bo nekdo drug. In premaknilo se bo nekaj drugega. To, da se sam premaknem, ne bi več imelo smisla skrivnosti, ki jo labirint vsebuje v svojih zapletenih hodnikih. Zato čakam pred izhodom iz labirinta, ker mi je znano, da ga premagujem s tem, ko čakam. In zato vas, drage bralke, prosim za malo potrpljenja, če me zagledate na cesti, ker tisto tam nisem jaz, pač pa je nastala projekcija mojega jaza med mano in vami. Življenje je pač drugje in smrt nima drugega dela, kot da se razdivja pred izhodom iz labirinta.

Mehko srce ima odsotna duša. Žal mi je, da smo si živi ljudje tako narazen. Kaj pa sploh lahko pričakujemo drug od drugega? Vam povem? Vas zanima? Odgovor je skrit nekje v mišljenjskih danostih iracionalnega. Če čez vse potegnemo črto, ostane med nami in črto dvom v potezi. Zato potrebujemo tisto vrsto mišljenja, ki ta dvom razblini v nič. Brez mišljenja torej ne moremo; šele zavest nas prikrajša za spoznanje. Spoznavamo pa skozi predstave, ki nam jih je mišljenje odprlo za osmislitev sveta, resnice, odnosa med obema, med svetom in resnico, med tem, da smo, in tem, da nas nekoč ne bo. Zato pa si nikoli nismo na jasnem z mišljenjskimi danostmi. Eni preveč tvegamo, eni se ženemo za neuresničljivim, eni razmišljamo o smislu bivanja nasploh. In tako počasi, ampak z gotovostjo zaidemo v labirint.

Ko nekaj izpraznimo, ne pade nič več ven.

Ko nekaj napolnimo, je vse polno.

Ko pa smo vmes, pride do začudenja in polno razumemo, praznega pa ne. Zato ljubimo skrajnosti in jih ves čas polnimo in praznimo.

Nekaj nas je med nami tudi takih, ki iz polnega naredimo prazno, in obrnjeno, iz praznega polno. To so hodniki, ki se prepletajo v nas in med nami. Zato zapolnjujemo prostor in čas. Da se s praznim zapolnimo in s polnim izpraznimo. Smisel dvoma je prav tu, ne tam in tam, ne tu. Takšna je moč mišljenja.

To bi lahko bil konec moje predstave o vas, drage bralke, vendar še vedno stojim in čakam, kot sem že bil omenil na začetku. Stojim, da čakanje potrди smisel mojega stanja. In ne čakam zaman. Vem, da ne čakam zaman. Stojim tu, da bi bil tam, in stojim tam, da bi bil tu. Zapleteno, kajne?

Drage bralke, zdaj že veste, kaj se skriva za vsem tem. Potrjujem vašo prisotnost. Oživljam vaše skrite misli. Podeljujem vam pomen in smisel, dve tako čudoviti pomembnosti.

Drage bralke, ostal sem sam, čisto sam. In zdaj vas moram peljati naprej. Razmišljanje in premišljevanje sta včasih utrudljiva. A moraš se navaditi, pripraviti, biti na preži za besedami. Moja duša zdaj vrta v vašo zavest, drage bralke. Pripravljena je pogrezniti se do konca. Katera od vas me zdaj posluša? Nobena? Vse? Vse hkrati? Veselje na eni strani, žalost na drugi. Povsod so ovire. In treba jih je premagovati. Spoprijeti se z njimi kar se da tesno. Ali pa jih obiti. Oditi mimo njih. Ovire so namreč zato, da jih premagujemo ali se jim izognemo. Vsak mislec je o tem poučen. Koliko se jih samo v enem dnevu nabere! Kako mnogo jih je ponoči!

Labirint!

Usodna točka!

Ne premakneš se, ampak gledaš naprej. Verjameš morda v to, da se bo izhod zaprl. In potem? Kako bo potem?

Drage bralke, ne bi vas rad izgubil. Nočem, da bi izginile, izpuhtele v nič vaše skrite želje in misli. Želim si samo to, da se mi ena izmed vas oglasi. Kljub pozni uri še vedno računam na eno izmed vas, drage bralke. Vsaj na eno, če že ne morem vseh dobiti. In ta srečnica ali nesrečnica bo imela to srečo ali nesrečo, da se z mano osebno seznanim. Morda boste mislile, da se baham, toda pri meni je vse urejeno in čisto in na bahanje sploh ne pomislim. Prej bi rekel, da je plemenitost tista, ki me uči, kako se vam približati. Kako stopiti z vami v miselni kontakt. In nato v spolni, če je že treba. Nič se ne branim, nič se ne izmikam, čakam, samo čakam. Veliko potrpljenja premorem. In lahko bi ga delil z vami. Nikar se ne sramujte, nisem nobena mitološka zver ali pošast. Za vas imam zvrhan koš presenečenj, lepih, dobrih, čistih, plemenitih. Če pa ne verjamate v plemenitost moje duše, potem si izberite koga drugega. Jaz namreč ne odpiram srca zastonj, zaman, brez cilja. Razmislite!

Zdaj lahko nadaljujem. Spočit sem. Zanimivo je to, da ne izgubim rdeče niti in stika z vami, drage bralke. To najbrž razumete, tako kot bi razumele kaj drugega, očitnega, preprostega... Človek se kaj hitro znajde v stiski, če ne pazi na svoje obnašanje, na svoj izraz, ki je lahko enkrat takšen, drugič drugačen. Izraz, pravi izraz, in obnašanje, pravo obnašanje, sta tu pomembni točki, ki ju preučujem in ju preučujemo. Pazite, drage bralke, besede so dragocene. Vem, da vas čas preganja in bi rade čimprej prebrale pričujoči zapis.

Drage bralke, že vnaprej se opravičujem za storjeno vam krivico. Kajti to, da namreč pišem za vas, potrjuje vaš individualni obstoj. In iz vsega delam nekakšno zmes, prej snov, prvinško snov telesa in duše. Zagotavljam vam obilo šale in

humorja s svojim pisanjem. Rad bi prehitel vaše misli. Pa sem samo ne navaden, ampak vsakdanji človek. Pripravljam presenečenja za vas. Odprl vam bom svojo dušo. V labirintu je vse mogoče in možno. Tudi skrito navadnim človeškim očem. Tudi metafiziki.

Prijetno je biti doma in pripovedovati o takšnih rečeh. Prijetno je biti z vami v družbi, drage bralke. Kaj vse bi vam lahko govoril! Kaj vse bi vam ponudil! Same slaščice, nektar besed in črk. Nektar nesmrtnih!

Sicer pa vam vse to ponujam že zdaj, zdaj, ko pišem. Prijazen sem z vami. Izbiram besede. Pazim na vaš bioritem. In kaj naj vse to pomeni? Katera od vas mi lahko očita obilo stvari. Na primer, kaj počnem za strojem tik pred polnočjo novega leta. Na Silvestrovo.

So nekatera vprašanja, na katera ni lahko odgovoriti. Treba se je potruditi, prisluhni in razumeti vsakogar. V bistvu nisem tak, kot si nekatere izmed vas zamišljajo. Drugačen sem. V moji duši se dogajajo neverjetne stvari. Kar povprašajte me kdaj pa kdaj o njih. Vse boste lahko razumele.

Kaj sem zagrešil, drage bralke, da me tako trpinčite? Mar mislite, da jaz nimam srca, da sem brez duše, brez krvi in mesa? Petarde so, popokale so; in že smo v novem letu. Leto 1990! Le kaj novega nam bo prineslo? Najbrž nič slabega, vsaj tako mislim in menim jaz, vaš prijatelj, vaš (o)skrbnik, vaš edini, vaš vse. Ne mučite me več, lepo vas prosim! Tudi jaz sem samo človek.

Zdaj sem se odločil. Napisal bom dobro prozo. Zato je treba imeti veliko poguma. Odločati se je treba med dobrim in slabim. Dobro ni vedno dobro in slabo ni vedno slabo. Iz vsega se da potegniti nekaj tega ali onega. Vse se podreja nekemu smislu. In smisel je treba gojiti in zalivati kot izbrano rožo. Vedeti je treba, do kod smeš in do kod ne smeš. Torej si je treba postaviti nekakšno mejo. Meja je tu nujna, moraš si jo postaviti sam, brez tuje pomoči. Šele meja ti odstre vse druge skrite poti.